

poročila. Kraljeva družba „Society Royal“ v Londonu ima mnogo opazovanj iz vseh krajev sveta nabranih ter namerava izdati o žarenji neba daljšo razpravo, iz katere najbrž kaj več pozvemo. M. Vodusek.

Archiv für slavische Philologie. Zaduji zvezek prinaša poleg drugih zanimivih stvari tudi razpravo: „Der Dialect von Cirkno (Kirchheim)“. Spisal jo je profesor J. Baudouin de Courtenay v Derptu. Gradivo za to razpravo je deloma g. profesor l. 1872. sam nabral, nekaj so mu je pa nabrali gg. občinska tajnika Janez Ržen v Cirknem in Janez Rejec v Šebreljah, Franjo Mavrič v Cirknem, sedanji goriški prof. Fr. Sedej, J. Jereb iz Otaleža i. dr. Posebno zanimivo so kakor vselej tudi ta pot sestavljene ocene in poročila o novih knjigah slovanskih. Pohvalno omenja prof. Jagič tudi razpravo našega rojaka Davorina Nemaniča v Pazinu „Čakavisch-kroatische Studien“, ter pravi, da je gospod pisatelj „ein ebenso anspruchloser wie in seinem Wissen tüchtiger Mann.“

La Save, le Danube et le Balkan. Voyage chez les Slovènes, les Croates, les Serbes et les Bulgares. Par M. L. Leger. Paris, librairie Plon 1884, 8, 275 str. Znani profesor slovanskih jezikov in literatur v Parizu, M. L. Leger, popotoval je po leti 1882. več mesecev po južnih slovanskih deželah, katere je vse prehodil od Beljaka do Carigrada, in zdaj v tej knjigi svojim francoskim rojakom opisuje socialne, politične in literarne razmere vseh štirih južnih slovanskih rodov. Že namen, katerega ima knjiga, da bi namreč seznanila Francoze z južnim slovanskim svetom, že ta namen je dostojen naše hvaležnosti in vsega našega priznavanja; a knjiga je zanimiva tudi za tega delj, ker nam na vsaki strani kaže, kakó temeljito pozna profesor Leger ves slovanski svet in njegov položaj in s kakim gorkim čutom in navdušenjem govori o slovanskih stvarih. Da je knjiga od konca do kraja pisana elegantno in zanimivo, to nam pri francoskem pisatelji, kakor je prof. Leger, ni treba še posebej poudarjati. O Slovencih piše prof. Leger v prvih dveh poglavjih, ki imata te napise: Les Slovènes. — Nomes slaves et allemands. — Lublania. — Les langues; la presse. — Les sociétés littéraires. — La domination française en Illyrie. — Un mot de l'empereur François Ier. — Le poëte Vodnik. — Nodier et le Télégraphe illyrien. — Sympathies pour la France. — Les Slovènes et les Croates. — „Ljubljanski Zvon“, čegar naročnik je tudi prof. Leger, imenuje pisatelj „une revue littéraire, fort agréablement redigée“ (pag. 13). Opozarjamo naše pisatelje, naša uredništva in naše književne zavode, naj bi prof. Legeru redno pošiljali slovenske knjige in časopise, da bi mu bilo mogoče, kedaj kako besedo izgovoriti o nas. Njegov naslov je: M. L. Leger, 5 rue de Laval, Paris.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu je imelo dné 24. januarja t. l. svoj občni zbor. Iz tajnikovega in blagajnikovega poročila naj povemo to-le: Društvo šteje 6232 ndov; njegovo imetje je narastlo lanskega leta za 3750 gld. ter šteje zdaj 84.389 gld.; „Danica“, t. j. društveni koledar in letopis, tiskala se je v 23,000 iztisih, pa se je že do dobrega razprodala, a ljudje so tako po njej povpraševali, da bi se je gotovo še 3000—4000 razpečalo; o ostalih knjigah je „Zvon“ že prej poročal. Mnogo starih svojih knjig je društvo l. 1883. podarilo raznim zavodom in društvom, med katerimi sta tudi dva slovenska: Bralno društvo v Podgradu je dobilo 24, Alojzijevišče v Ljubljani pa 23 knjig. Med knjigami, ki jih društvo sv. Jeronima želi v prihodnje podati hrvatskemu ljudstvu, je tudi „občna zgodovina“ in „zgodovina hrvatskega naroda“.

Češka književnost. „Athenaeum“, list za literaturo in znanstveno kritiko, jako lepo napreduje in po svoji vsebini ne zaostaja prav nič za enakimi listi

nemškimi, kakor je n. pr. „Literarisches Centralblatt“. „Athenaeum“ prinaša kritike o najrazličnejših znanostnih pojavih. Med drugim je v 3. številki prinesel kritiko o izvrstnem spisu Babnikovem „Sledovi slovenskega prava“ iz peresa prof. Haněla, ki pravi med drugim: „Priznati se mora, da se je pisatelj z veliko pridnostjo svojega posla poprijel; da dobitki njegovi niso znatni, temu je kriv predmet sam; tudi pisatelj sam se ni udal nobenim iluzijam gledé bogatosti teh dobitkov, kar spričujejo besede njegove, zapisane v uvodu in na konci dela njegovega.“ Čestitamo g. Babniku na tem priznavanju kritičnega njegovega raziskavanja. — Masaryk poroča o Miklošičevi knjigi „Subjectlose Sätze“. — Razven kritik prinaša „Athenaeum“ natančno zabeleženo vsebino vseh znamenitejših čeških, poljskih, ruskih, slovenskih (Ljublj. Zvon, Kres), hrvatskih, francoskih, nemških, angleških, španskih in drugih časopisov in mesečnikov, ako se pečajo z znanostjo. — Priporočamo izborno uređovani „Athenaeum“ vsem, ki se hočejo poučiti o napredku znanosti sploh, posebno pa pri slovanskih narodih. Za celo leto stoji list 5 gold. pri J. Ottu v Pragi.

V „Moravski bibliotéki“, katero izdava Fr. Bayer v Velikem Mezeriči pri Sašku, izšlo je novo delo plodovitega romanopisca Aloisia Jiráska, nazvano „Obětovaný“. Tej historični povesti je vzeto dejanje iz dobe, ko je poslednjič zablestela slava in moč „zlatega“ kralja Přemysla Otokarja II., in iz onih strašnih časov, ki so nastopili po bitvi pri Suhokrutih na Moravskem polji. Gledé tehnike je Jirásek znan mojster; v tej povesti se mu je posrečilo posebno risanje idiličnega življenja, katero živé menihi v klostru opatoviškem. — „Matice lidu“ je izdala nedavno XVII. letnika četrto številko, ki prinaša zgodovinsko povest Ferdinanda Schulza z naslovom: „Doktor Johánek.“ Pisatelj si je izvolil posebno zanimivo dobo: predvečer husitskega gibanja, ko se je po zatemnelem obzoru že počelo bliskati in grmeti. Dejanje samó nam podaja sliko boja med češkim in nemškim življenjem, katerega zastopa in brani doktor Johánek. Ta povest je jedno najboljših del novejšje literature češke. — Turnovský, sodelavec „Pokroka“ in „Zabavnih listov“, podal je že nekatero lepo delo svojim rojakom, — omeniti hočemo le njegovega životopisa Tylovega, zgodovino gledališča češkega in spomine iz igralčevega življenja. Nedavno je zbral nekaj svojih povestij in humoresk ter jih izdal pri Hynku v Pragi z naslovom: „Povídky a humoresky“ v dveh debelih zvezkih. Dasi Turnovskega ne gre prištevati prvim češkim beletristom — za delovanje svoje na lep-slovnem polji niti sam ne zahteva vencev z Olimpa —, mora se vendar priznati, da je spreten pripovednik. V omenjeni zbirki nahajamo poleg zgodovinske povesti slike iz selskega in mestnega življenja. Osobe so slikane dovolj prirodno in živo in te povesti bodo vzbujale v tistih, ki ne marajo „visokega“ stila, precéj veselosti in smeha. —

—t—

Poljska književnost. — Jordan je spisal novo komedijo v treh dejanjih, „Slo-miany człowiek“ (= Strohmann), katera se je že igrala na varšavskem gledališču z velikim vspehom. Naši prelagatelji dramatičnih del hodijo tako radi po slabo robo k Nemcem; izposojati si dobrih iger od bratov Poljakov, katerim so Fredro (oče in sin), Anczyc, in v novejšem času Balucki („Gosi in goske“, „Odprti dom“ i. t. d.), Kleczewski-Zenoni, Sewer-Maciejowski („Dvoboj plemenitašev“), Jordan in drugi napisali lep repertoar dramatičnih iger, — to pri nas nobenemu, ali le redko komu, pride na misel. — Józef Kościelski je izdal v Krakovu svoje „Poezije 1861. do 1882.“ Prva serija. Ime njegovo je čitateljem sedanje literature poljske dobro znano. Ta knjižica obseza zbirko umotvorov iz dobe 21 let. Podaje nam dovršen obraz o razvoji mislij in duha pesnikovega od mladeniških let do zrele moške dobe njegove.